

## Escoles

# El voluntariat a les escoles de la ICCIC

Equips docents de les escoles de la Institució Cultural del CIC



Cal destacar que, malgrat que sempre hi ha hagut un pal de paller que s'ha mantingut des de bon començament, han passat pel grup de voluntariat una bona colla de professors i monitors, que han donat el seu temps i estil al grup.

Durant els gairebé vint anys de funcionament, el grup s'ha estructurat de diverses maneres. Inicialment era un petit grup d'una dotzena d'alumnes. Més tard, es va obrir la possibilitat de participar a l'alumnat de tercer d'ESO. Venia a ser com un prevoluntariat que acabava a quart d'ESO.

Més tard, de nou va caldre limitar el grup a quart d'ESO, ja que la participació era cada vegada més gran. Eren grups que vorejaven la trentena, si no la quarantena d'alumnes, que requerien l'atenció de tots els adults membres del Grup de Voluntariat.

Obvio, perquè és evident, els valors que aquesta activitat fomenta en l'alumnat. Només voldria acabar aquest escrit recordant, per posar un exemple, els somriures compartits d'alumnes i avis tot passant una tarda de jocs i berenar junts.

polseres i altres detalls per obsequiar els donants de sang.

La donació té lloc a la mateixa escola el dia de la Festa Major, organitzada per l'AMPA. Les classes de P5 s'habiliten amb lliteres per facilitar l'extracció de sang.

A secundària també es fan activitats de voluntariat a la mateixa escola. Els de primer d'ESO participen al menjador de parvulari ajudant els nens i nenes a l'hora de dinar, i els de segon i tercer fan l'activitat d'Amics lectors, que consisteix a compartir lectura, en diferents espais de l'escola, amb alumnat de P5, primer, segon i tercer de primària.

Les activitats de voluntariat formen part del nostre projecte pedagògic en el vessant d'obertura social, de consciència de les diferents realitats socials i de la formació en valors, alhora que afavoreix la convivència, l'autonomia i el sentit de responsabilitat.

### ESCOLA THAU SANT CUGAT

#### El voluntariat, una assignatura per a la vida

**Lorena Moreno**  
Directora d'ESO

El nou currículum per a l'educació secundària preveu el voluntariat com una assignatura obligatòria entre els cursos de tercer i quart d'ESO. Des de la secundària, a l'Escola Thau Sant Cugat treballam aquesta nova assignatura d'una manera transversal al llarg de tota l'etapa, i fins i tot s'estén als nostres antics alumnes. Per nosaltres, el procés de conscienciació de la necessitat d'actuar voluntàriament davant diferents situacions és un barreja de cerca, informació, seguiment, creació i satisfacció pròpia per haver aconseguit una fita comuna: ajudar a qui més ho necessita, fent créixer els nostres alumnes com a persones.

La voluntariat és un valor que acompanyarà els nostres alumnes al llarg de la seva vida; a l'escola també dediquem temps lectiu i no lectiu a potenciar la interiorització d'aquest valor. Podem comprovar com cala la nostra aposta a diari amb vivències dins

#### Altres activitats de voluntariat a ESO

**Lurdes Piñol**  
Directora d'ESO

L'alumnat de tercer d'ESO s'encarrega de dur a terme la campanya del Banc de Sang.

Sílvia Arcos, tècnica de promoció del Banc de Sang i Teixits, els ve a fer una formació al principi del segon trimestre. Els informa dels components de la sang i les seves funcions i els fa veure la necessitat i la importància de donar sang.

Posteriorment, els mateixos alumnes dissenyen el logotip i l'eslògan i en fan promoció per tota l'escola, reparteixen fulletons, enganxen cartells i van a les classes i als departaments de l'escola a explicar la campanya.

El dia de Sant Jordi, representants de les tres classes de tercer munten una parada en què l'alumnat pot col·laborar fent punts de llibre, clauers,

### ESCOLA THAU BARCELONA

#### Gairebé vint anys de voluntariat

**Santi Gris**  
Responsable de voluntariat de quart d'ESO

Fa prop de vint anys, a iniciativa de la llavors directora de secundària, Margarida Payró, es va crear a Thau BCN el grup de voluntariat que, a hores d'ara, encara és ple de vida.

La proposta volia afegir un component educatiu més per a l'alumnat de quart d'ESO. Un graó més en la formació de persona, tot donant als alumnes la possibilitat de conèixer altres realitats, menys amables que les seves, i que dediquessin una part del seu temps lliure al servei de persones amb algun tipus de manca.

Malgrat alguna col·laboració amb ONG que treballen a l'estranger, com ara Intervida, des del primer moment vam tenir la voluntat d'acostar-nos a realitats properes, i amb aquest desig vam contactar amb organitzacions com ara l'ONCE, els Amics de la Gent Gran, el Casal dels Infants del Raval, residències d'avis, el Banc dels Aliments, cases d'acollida o l'hospital de Sant Joan de Déu, entre d'altres.

També teníem molt clar que el grup havia de ser autogestionari, i que les propostes de l'escola només haurien de ser això, propostes. Malgrat això, l'alumnat ha considerat interessant mantenir activitats que havien encetat els companys de cursos anteriors.

Al llarg d'aquests anys hem pogut comprovar l'alegria, la satisfacció i la sensació de plenitud que han mostrat els alumnes que hi han participat. Fins i tot, alguns, quant n'han tingut l'oportunitat, s'han fet voluntaris d'alguna d'aquestes organitzacions.



de l'escola, però també quan antics alumnes tornen a l'escola per oferir-se a ajudar-nos a fer un guiatge de futur a l'alumnat de quart d'ESO, a fer classes pràctiques de robòtica o a preparar les proves Cangur de matemàtiques de manera absolutament altruista. També comprovem que hem aconseguit remoure quelcom al seu interior quan ens expliquen que alguns marxaran a Vedanthangal (una petita regió de l'est de l'Índia) a continuar cooperant amb la Laia Foundation d'una manera més activa i directa.

Podem dir que hi ha cursos que treballen voluntàriament d'una manera espontània, ja que el nostre entorn ens aboca a buscar solucions mitjançant la cooperació escolar, i d'altres on el treball cooperatiu és part intrínseca del Pla d'acció tutorial. El cert és que a cada curs es participa activament per consolidar el voluntariat i alhora aconseguir una fita altruista que deixa una petjada bàsica en el desenvolupament dels nostres alumnes com a persones.

En el cas de primer d'ESO, els alumnes es converteixen durant diferents sessions al llarg del curs en padrins de biblioteca i acompanyen, encoratgen i motiven l'alumnat de primer de primària a llegir i a estimar la lectura.

L'alumnat de segon d'ESO, tornant de les vacances de Nadal, reben la visita de Jordi Granyó, voluntari per a les escoles de la fundació del Banc dels Aliments, amb l'objectiu d'informar-los sobre el funcionament de l'organització i alhora sensibilitzar-los en la necessitat de fer una campanya de recollida per al Banc dels Aliments. L'alumnat té clar que la recollida per a les persones més necessitades del nostre entorn més immediat és una realitat constant, i per això ho fan en un moment en què hi ha tanta recaptació global. A més, mitjançant aquesta iniciativa, els tutors i altres professors cooperants aprofiten per treballar de manera molt pràctica conceptes matemàtics.

Tant a tercer com a quart d'ESO, recollim els fruits d'uns alumnes implicats i voluntaris amb unes propostes de cooperació que demanen un grau més alt de maduresa i un assoliment real del sentit ampli del voluntariat.

El primer trimestre de tercer d'ESO, l'alumnat rep la visita de Ferran Compte, president de l'organització sense ànim de lucre Laia Foundation (Vedanthangal Sangam). Aquesta visita sempre planteja als



alumnes una sèrie de contradiccions i neguits, de la qual sorgeix un grup de cooperació que dedica moltes hores fora de l'horari escolar a organitzar, crear i treballar en equip per recaptar diners i ajudar la fundació a continuar actuant com a catalitzador de la transformació social entre les comunitats més desfavorides de l'Índia per construir un futur més just. Dins de les actuacions de l'alumnat hi ha un treball de creació, difusió i empenedoria molt pràctic, on el consens entre ells mateixos és essencial per tirar endavant les seves pròpies iniciatives. A banda de berenars solidaris i de sorteig d'objectes de segona mà, són capaços d'organitzar un concert solidari, amb la col·laboració inestimable de la coordinadora de la cooperació, on participen alumnes d'altres cursos de l'escola, antics alumnes i professors.

Els alumnes de quart d'ESO poden continuar participant, si volen, amb els companys de tercer per continuar vinculats a la Laia Foundation, i alhora també actuen com a guies i orientadors dels nous voluntaris.

A quart d'ESO, el concepte de voluntariat està extremament arrelat a la promoció del darrer curs

de l'etapa i a una gran part de l'acció tutorial que es desenvolupa al llarg dels trimestres. El concepte de *promoció* és ampli, i inclou participar conjuntament per un bé comú i aportar a l'escola una sèrie d'accions i activitats d'ajuda que, alhora, són un exemple de col·laboració per a la resta de cursos i una mostra inequívoca de l'assoliment de la voluntariat com a manera de fer dins i fora de l'escola. Des de l'inici del curs, l'alumnat de quart, amb el suport dels tutors, planifica, organitza i du a terme activitats com ara berenars, venda de samarretes, venda de roses per a Sant Jordi i tómbols, per recaptar uns diners que ajudaran els seus pares a pagar-los el viatge d'estudis a Dublín que fan la darrera setmana de curs. D'aquesta manera, també són capaços de valorar el significat de l'esforç comú i la recompensa col·lectiva. A més, els alumnes més grans també s'ofereixen de voluntaris al llarg del curs: fan de desentoxadors a les vuit del matí, per afavorir el trànsit de cotxes a l'entrada de l'escola, i ajuden els més menuts a entrar-hi; s'ofereixen a col·laborar amb el professorat a les portes obertes de l'escola, i són cabdals per ajudar els més petits de l'escola quan es proposen tallers per Sant Jordi, Storytelling, activitats del Dia Escolar de la No-violència i la Pau, etc.





En definitiva, el voluntariat i la cooperació són una *assignatura* imprescindible per formar el nostre alumnat, que són el futur d'una societat que volem que sigui més sensible i empàtica amb les diferents realitats socials que ens envolten i amb les diferències existents entre les persones. Alhora, la pràctica d'aquests valors són una manera molt motivadora de treballar objectius tan bàsics en l'aprenentatge com ara el treball en equip, l'assertivitat, l'organització, l'autonomia i la gestió de la realitat, donant sempre un lloc preferent a la creativitat, la iniciativa pròpia i col·lectiva i l'empenta del nostre alumnat. Tot plegat amb una fita comuna per a tots: trobar la manera d'afavorir les circumstàncies d'altres persones, girant la mirada cap als altres.

### CIC ESCOLA DE BATXILLERATS

#### Un voluntariat social per a l'alumnat de batxillerat

##### Oriol Olivé

Director de l'Escola de Batxillerats

La nostra voluntat d'oferir una formació integral d'acord amb els valors de l'humanisme cristià i de

l'obertura social, dos principis pedagògics de l'ideari de la ICCIC, ens porta a proposar al nostre alumnat activitats de voluntariat. Des de fa deu anys, amb plantejaments organitzatius diferents, hem aconseguit que, d'una manera puntual o bé més constant, molts nois i noies de l'Escola es comprometin a donar part del seu temps per ajudar els altres, especialment els col·lectius vulnerables. Per a la majoria dels alumnes la nostra proposta és una adaptació a la seva edat, 16-18 anys -més madurs, amb noves habilitats i sota un nou marc legal ja que voregen la majoria d'edat, o ja la tenen-, d'activitats de voluntariat que han desenvolupat a les escoles i als instituts on han cursat l'ESO. Més enllà de les accions concretes, volem sensibilitzar sobre les desigualtats, la vulnerabilitat de la nostra condició i fomentar un esperit crític que comprometi els nostres educands a influir positivament en la vida de les persones i el món que ens envolta.

Ho fem de la mà de quatre entitats amb les quals hem establert un compromís ferm i estable. Les quatre combaten diferents situacions de pobresa o feblesa: els infants en situació de vulnerabilitat social (Casal dels Infants); la pobresa alimentària al nostre costat (Banc dels Aliments); els infants amb pluridis-

capacitat i les seves famílies (Nexe Fundació), i les persones que viuen al carrer i els pobres en general (Comunitat de Sant'Egidio). Totes són organitzacions reconegudes i solvents que permeten que el nostre alumnat participi puntualment o amb un compromís durador en les seves activitats d'acompanyament o d'assistència. Els responsables de voluntariat d'aquestes entitats acullen, preparen o formen els estudiants de batxillerat abans de fer les diverses activitats segons el grau de dedicació, compromís i impacte personal.

Al principi del curs, es presenten les activitats d'una manera global a tot l'alumnat en el marc del cicle de conferències de batxillerat, que contribueix també a la formació d'un esperit crític i d'un criteri propi davant les grans qüestions socials, polítiques i científiques que afecten el nostre món. En la presentació, en alguns casos a càrrec dels nostres mateixos alumnes ja implicats en cursos anteriors, es fa una crida, i els alumnes decideixen lliurement si es comprometen amb alguna de les activitats de voluntariat.

Pel que fa a la col·laboració amb el Banc dels Aliments, organitzem recollides de menjar durant tot el curs i especialment amb el Gran Recapte al novembre. Participem amb l'Escola Els Arcs al punt de recollida en un supermercat del barri i les setmanes següents tots els grups de l'Escola es desplacen a les instal·lacions del Banc dels Aliments a la Zona Franca per ajudar a classificar el menjar en unes sessions d'entusiasme grupal solidari i de treball físic.

La proposta del Casal dels Infants ofereix la possibilitat de fer un voluntariat més estable i amb un grau més gran de compromís, que requereix una formació prèvia. Un cop preparats, els voluntaris ajuden en els programes de reforç escolar i d'ani-

mació del lleure que organitza el Casal durant el curs o a l'estiu, ja sigui al Raval, a Santa Coloma de Gramenet o a Badalona.

Tots els dijous al vespre, amb estudiants universitaris, i els divendres, amb alumnes de secundària de diferents escoles, la Comunitat de Sant'Egidio surt al carrer a trobar persones que viuen a la intempèrie, fer-los companyia i portar-los un entrepà. Els nois i noies que trien aquesta opció de voluntariat es troben a la casa de la Comunitat, al costat de la capella de Sant Llàtzer, al cor del Raval, preparen els entrepans, fan una pregària i reflexió i surten a fer el servei fins a la mitjanit. També poden col·laborar en altres activitats, les escoles de la Pau, o també en el conegut dinar de Nadal que organitza la Comunitat amb els pobres a moltes ciutats del món.

Nexe Fundació ens presenta les seves activitats d'escolarització i atenció a infants i joves amb pluridiscapacitat. Són infants amb un retard psicomotriu, acompanyat freqüentment de déficits sensorials i problemes greus de salut provocats per problemes neurològics. A Nexe necessiten voluntaris per fer treball directe amb infants, a les colònies d'estiu i els caps de setmana, o bé per atendre necessitats logístiques o d'atenció al públic en els esdeveniments en què són convidats per fer sensibilització i recaptar fons.

Totes quatre propostes tenen un fort impacte emocional i desvetllen la consciència social. Per aquest motiu creiem fermament en la necessitat de l'acompanyament en el moment de dur-les a terme i la reflexió posterior amb un referent adult. Són activitats que provoquen la participació activa dels joves, que necessàriament els deixaran empremta i que desitgem que es transformin en llavor d'alguna aportació futura per millorar la societat, a més de mantenir el compromís de servei un cop acabin el batxillerat.

## L'ESTIU PASSAT A SANT ROC

L'estiu passat vaig col·laborar amb el Casal dels Infants. Vaig anar dues setmanes de juliol al barri de Sant Roc a Badalona, on treballava amb nens i nenes de primària. Començava a l'hora de dinar, paràvem taula, dinàvem tots plegats, recollíem i sortíem a jugar al pati! Fèiem polseres, dibuixos, jugàvem a futbol i també fèiem guerres d'aigua!

Va ser una experiència inoblidable, i no només treia profit de l'estiu, sinó que sentia que realment ajudava. Eren nens i nenes d'arreu del món, la situació dels quals no és gens favorable. No només els asseguràvem dos àpats diaris sinó que també els allunyàvem d'estar al carrer. Són uns infants tan agraïts que de ben segur que hi torno aquest estiu!

**Ralph Merten** (segon de batxillerat)

## UN CURS AL RAVAL

Vam començar a col·laborar amb la Comunitat de Sant'Egidio l'octubre de l'any passat. Respecte de la nostra experiència podem dir que és una comunitat molt acollidora que et fa sentir que pots aportar coses a la societat per ajudar que tothom estigui millor i formar part del seu equip. Vam començar ajudant els Amics al carrer. Cada divendres quedàvem per preparar entrepans, els separàvem en bosses i els anàvem a repartir seguint sempre la mateixa ruta, acompanyats per un adult. Ajudant els Amics al carrer aconseguíem dibuixar-los un somriure a la cara i ens enriqueix el que ens explicaven. Vam canviar de tasca atès que teníem curiositat, i vaig començar a anar els divendres a casa d'una anciana, la Reme, a qui fèiem companyia. Aquest és el cas d'una anciana que al seu barri era anomenada "la bruixa", ja que sempre estava de mal humor. Un cop la vam conèixer més, ens va convidar a casa i va ser quan vam veure que havíem d'ajudar-la i millorar la seva qualitat de vida.

Això ens fa reflexionar i pensar que hi ha molts casos com aquest, i tan sols amb una petita visita i creant una amistat pots canviar la vida de persones.

No només les afavoreix sinó que tu també aprens moltes coses de la gent que ajudes. El més important d'aquesta Comunitat és que t'enriqueix molt, veus les condicions en què viu gent molt a prop nostre i et fa reflexionar. El millor són els vincles que estableixes amb les persones a qui veus, que acaben sent amics de qui pots aprendre. Fins i tot, diríem que hem guanyat molt més del que hem donat.

**Paula Oses i Clara Vidal**  
(primer i segon de batxillerat)

## VIRTÈLIA ESCOLA DE MÚSICA

### Música i voluntariat

#### Montserrat Badal

Directora de Virtèlia Escola de Música

Les accions de voluntariat i les activitats de tipus social han estat sempre presents en la llarga trajectòria de Virtèlia.

Actualment la nostra escola du a terme dues accions principals:

- El concert anual, que aquest any serà el desè, que s'ofereix a la llar d'avis Mossèn Vidal, del carrer Bigai de Barcelona, un dijous del mes de maig. Nois i noies que formen part dels nostres grups de música de cambra i orquestres fan passar una bona estona als avis i àvies, que els esperen i reben amb molta il·lusió i alegria.

Aquest concert és promogut per la nostra coordinadora del Departament de Corda de l'Escola, Cecília Llongueres, i per Marta Mestres, antiga alumna de les primeres generacions de Virtèlia, que és una peça clau a la Llar.

- També, des de fa vuit anys, Virtèlia participa a les jornades anuals Música a les mans, que organitza el Centre de Recursos Pedagògics Musicals de l'ONCE.

En aquestes jornades, els professors que tenen a les seves aules alumnes invidents, així com els mateixos alumnes i els seus familiars, es troben, treballen en tallers especialitzats i relacionats amb la música, i comparteixen experiències. Com a resultat de les jornades, els alumnes ofereixen, any rere any, el seu treball a companys, amics i familiars.

Per part de la nostra escola, hi participa l'alumna Sonoe Mutsuda, acompanyada de la seva família i de mi mateixa, ja que tinc la satisfacció de ser la seva mestra de piano.

## Persones

# Tant per tan poc...

**Jesús Diego**  
Voluntari del Casal dels Infants



Exercir el voluntariat en qualsevol àmbit de la vida és una manera de comunicar-se i relacionar-se amb els altres des d'una manera empàtica i altruista. Aquesta ha estat l'actitud -potser mal m'està el dir-ho en primera persona- que he procurat mantenir sempre amb el meu entorn professional i personal.

La meua experiència s'inicia tan bon punt passo de l'activitat professional a un altre estadi, la jubilació, tan desitjada per molta gent, per diferents raons. No es tracta només d'una situació administrativa a la qual pretenen arribar la majoria de les persones i que, per cert, l'actual estat del benestar posa en qüestió, sinó que la jubilació, del llatí *jubilare*, l'arrel llatina de la qual significa 'criar d'alegria i de felicitat', també comporta en la majoria de les persones

un estat de satisfacció i tranquil·litat personal. Ara bé, un cop presa la decisió, s'obre un gran interrogant sobre què fer en aquesta etapa de la vida.

En el meu cas, sigui pel que esmentava anteriorment o bé perquè la meua vocació educativa encara estava intacta, em va fer acostar a una d'aquestes institucions que basen bona part del seu projecte en el voluntariat, el Casal dels Infants. Una institució d'educació *no formal*, atès que no pretén impartir un currículum entre els usuaris sinó que l'objectiu principal és empoderar les persones en risc d'exclusió social, trencar el cercle de la pobresa i fer que no sigui hereditària. Infants, joves, mares i pares, que al voltant d'aquest projecte tenen l'oportunitat d'exercir el seu dret a l'equitat, són els veritables protagonistes de la missió del Casal.